

Sygn. akt V U 1215/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku G. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania G. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 9 listopada 2016 r.

znak (...)

I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 9 listopada 2016 r. znak (...) w ten sposób, że uznaje jako okres pracy górniczej, do której zastosować należy przelicznik 1,5, okres zatrudnienia wnioskodawcy G. C. na kontrakcie w Iranie od 27 lutego 1986 roku do 07 marca 1987 roku,**

II. **w pozostałym zakresie odwołanie oddala,**

III. **stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu wysokości emerytury wnioskodawcy.**

Sygn. akt V U 1215/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z urzędu przeliczył emeryturę wnioskodawcy G. C. i od dnia 1 listopada 2016 r. podjął wypłatę świadczenia w zmniejszonej wysokości. Powodem zmniejszenia wysokości świadczenia było wyłączenie ze stażu pracy okresu od dnia powrotu do kraju po kontrakcie w Iranie do dnia ponownego podjęcia pracy w zakładzie macierzystym, tj. okresu od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r., oraz niezastosowanie przy wyliczaniu wysokości emerytury do okresu pracy na kontrakcie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. przelicznika górniczego 1,5.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył G. C., wnosząc o jej zmianę poprzez włączenie do stażu pracy okresu od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r. i oraz zastosowanie przelicznika górniczego dla okresu od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podał, że w związku z dokumentami złożonymi przez wnioskodawcę do wniosku z dnia 21 czerwca 2016 r. o przeliczenie świadczenia na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej ujawnione zostało, że wnioskodawca w okresie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. pracował na kontrakcie w Iranie, a w okresie od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r. nie świadczył pracy, albowiem odbywał podróż do kraju, przebywał na urlopie po kontrakcie oraz korzystał z wolnego z tytułu różnicy czasu po kontrakcie. Wskazując na powyższe, organ rentowy podał, iż okres nieświadczenia pracy po zakończonym kontrakcie nie jest okresem wymienionym w art. 6 lub 7 ustawy emerytalnej, a więc nie jest ani okresem składkowym ani nieskładkowym i w związku z tym nie może być uwzględniony do stażu pracy. Ponadto, jako że z pisma zakładu pracy z dnia 17 października 2016 r. wynikało, że na podstawie posiadanych przez zakład dokumentów nie można ustalić, czy praca wnioskodawcy na kontrakcie w Iranie była wykonywana pod ziemią czy na powierzchni, okres od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. nie może być –zdanem ZUS– uznany za okres pracy górniczej i należy go uwzględnić jako okres składkowy ale bez zastosowania przelicznika górniczego.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca G. C., ur. (...), jest uprawniony do emerytury górniczej przyznanej decyzją z dnia 21 czerwca 1988 r., od dnia (...)tj. od ukończenia wieku. Zakład pracy wnioskodawcy, składając wniosek o emeryturę dla wnioskodawcy, w dokumentach przedłożonych do wniosku (w tym w świadectwie pracy) nie wskazał informacji o pracy ubezpieczonego na kontrakcie w Iranie i przerwie w zatrudnieniu po powrocie z kontraktu

W dniu 21 stycznia 2016 r. G. C. złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej. Do wniosku dołączył m.in. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 21 stycznia 2016 r. wydane przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. w L., w którym zakład ten wskazał, że wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 29 kwietnia 1966 r. do 15 lipca 1988 r. i w czasie tego zatrudnienia był na kontrakcie w Iranie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r., a po kontrakcie ponownie podjął zatrudnienie od 28 maja 1987 r.

Z uwagi na ujawnione okoliczności organ rentowy przeprowadził postępowanie wyjaśniające z zakładem. Następnie powiadomił ubezpieczonego o wszczęciu postępowania w sprawie wysokości świadczenia ustalonego decyzją z dnia 30 sierpnia 1988 r. oraz przedstawił ustalenia wynikające z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego. W odpowiedzi ubezpieczony podał, że nie jest w stanie przedstawić dokumentów potwierdzających prace dołowe na kontrakcie w Iranie, gdyż ich nie posiada, ale charakter jego pracy na tym kontrakcie jako spawacza pod ziemią może potwierdzić świadek, który w tamtym czasie nadzorował jego pracę.

W następstwie powyższego, organ rentowy w dniu 9 listopada 2016 r. wydał z urzędu decyzję, zaskarżoną w niniejszej sprawie, mocą której przeliczył emeryturę G. C. i od dnia 1 listopada 2016 r. podjął wypłatę świadczenia w zmniejszonej wysokości. W uzasadnieniu wskazał, że powodem zmniejszenia wysokości świadczenia było wyłączenie ze stażu pracy okresu od dnia powrotu do kraju po kontrakcie w Iranie do dnia ponownego podjęcia pracy w zakładzie macierzystym, tj. okresu od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r., oraz niezastosowanie przy wyliczaniu wysokości emerytury do okresu pracy na kontrakcie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. przelicznika górniczego 1,5.

/ **bezsportne** , a nadto dokumenty akt emerytalnych wnioskodawcy/

W okresie od 29 kwietnia 1966 r. do 15 lipca 1988 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładzie (...) w L. (aktualnie Przedsiębiorstwo (...) S.A. w L.). W czasie tego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę w charakterze: kierowcy, górnika – wiertacza pod ziemią, a od 1 marca 1974 r. do końca okresu zatrudnienia –w charakterze ślusarza – spawacza pod ziemią. Ww. okresy pracy wnioskodawcy w ww. zakładzie uznane zostały przez ZUS za okresy pracy górniczej, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią.

W czasie zatrudnienia w ww. zakładzie, w okresie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r., G. C. był zatrudniony na kontrakcie w Iranie. Pracę w czasie tego kontraktu wnioskodawca wykonywał w kopalni ołowiu w N.. Ww. kopalnia

była kopalnią głębinową. Wnioskodawca pracował w ww. kopalni na stanowisku spawacza przy pracach montażowych związanych z zabudową i uruchomieniem urządzeń wyciągowych. Praca ta polegała na tym, że po wykopaniu szybu szyb ten był uzbrajany w urządzenia wyciągowe. Uzbrajane były szyby oraz dwa poziomy wydobywcze w podajniki i podobne urządzenia służące do wywozu urobku, w tym urządzenia skipowe do wydobywania urobku. Wnioskodawca pracował głównie przy uzbrojeniach, budował rzapie (dna szybów). Wszystkie te prace wnioskodawca wykonywał pod ziemią, na głębokościach między 100 a 300 m pod powierzchnią ziemi, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jego przełożonym w tym czasie był również pracujący na kontrakcie J. H..

Po zakończeniu pracy na kontrakcie w dniu 7 marca 1987 r. wnioskodawca wrócił do kraju. Czas podróży do kraju wyniósł od 8 marca do 14 marca 1987 r. Należne wolne za ponadnormatywny czas pracy, po wykorzystaniu na budowie 6 dni, wnioskodawca otrzymał w ilości 18 dni, płatne w złotych. Ponadto, za niewykorzystany za granicą urlop wypoczynkowy w ilości 29 dni (22 dni za 1986 r. i 7 dni za 1987 r.) ubezpieczony otrzymał ekwiwalent płatny w dewizach.

Zatrudnienie w zakładzie macierzystym G. C. ponownie podjął dopiero w dniu 28 maja 1987 r., po wykorzystaniu udzielonych dni wolnych od pracy.

Dowód: dokumenty z akt osobowych wnioskodawcy, w tym: świadectwo pracy z dnia

16.06.1988 r., dokumenty związane z wyjazdem na kontrakt do Iranu i rozliczeniem

dni wolnych po powrocie z kontraktu, korespondencja z ZUS

zeznania świadka J. H. k. 17-17v, e-protokół z dnia 01.03.2017 r.

00:06:41 i nast.

przesłuchanie wnioskodawcy, k. 17v, e-protokół z dnia 01.03.2017 r. 00:16:23 i nast.

Sąd zważył:

Odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie sporne były dwie kwestie: pierwsza – dotycząca wliczenia do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy okresu od dnia powrotu do kraju po kontrakcie w Iranie do dnia ponownego podjęcia pracy w zakładzie macierzystym, tj. od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r., oraz druga – dotycząca zastosowania przy wyliczaniu wysokości emerytury wnioskodawcy do okresu jego pracy na kontrakcie w Iranie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. przelicznika górniczego 1,5.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu, w szczególności zeznania świadka J. H., który wspólnie z ubezpieczonym pracował na kontrakcie w Iranie, potwierdziły zasadność twierdzeń wnioskodawcy odnośnie drugiej kwestii spornej, tj. tego, że jego praca w Iranie w okresie od 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. powinna być liczona z uwzględnieniem przelicznika górniczego 1,5. Organ rentowy zarzucił, że w czasie tego kontaktu wnioskodawca nie pracował pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powodem takiego stanowiska ZUS był brak dokumentacji potwierdzającej taki charakter pracy ubezpieczonego. I faktycznie, z ww. okresu nie zachowały się żadne dokumenty, które taką pracę wnioskodawcy by potwierdzały. Nie mniej jednak przesłuchany w sprawie świadek, który podczas kontraktu w Iranie był przełożonym ubezpieczonego i razem z nim pracował na kopalni ołowiu w N., wiarygodnie – zdaniem Sądu – zeznał, w jakim charakterze wnioskodawca w Iranie pracował, na czym dokładnie jego praca polegała i gdzie była wykonywana. On zresztą wykonywał taką samą pracę jak ubezpieczony – tj. przy uzbrajaniu i montowaniu urządzeń wyciągowych, wydobywczych, skipowych pod ziemią, na poziomie od 100 do 300 m pod powierzchnią ziemi. Zeznania powyższego świadka korespondowały z wyjaśnieniami ubezpieczonego, potwierdzając te ostatnie. Ponadto, jak wynika z dokumentacji z akt osobowych wnioskodawcy, bezpośrednio przed wyjazdem za granicę G. C. był zatrudniony w macierzystym zakładzie pracy na stanowisku spawacza, a więc w dokładnie takim samym

charakterze, w jakim pracował w kopalni w Iranie. Miał więc potrzebne w tym zakresie kwalifikacje i doświadczenie, co potwierdza fakt, że w kopalni w N. wykonywał takie same prace dołowe jak w zakładzie macierzystym, te ostatnie zaś bez żadnych zastrzeżeń uznane zostały przez ZUS za prace górnicze. W świetle tych okoliczności oraz mając na uwadze rzeczowe i wiarygodne zeznania naocznego świadka pracy wnioskodawcy w kopalni w N., Sąd uznał, iż brak szczegółowej dokumentacji ze spornego okresu (wynikający niewątpliwie z odległości czasowej tych wydarzeń) nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że wnioskodawca w okresie do 27 lutego 1986 r. do 7 marca 1987 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę pod ziemią. Pozostałe bowiem dowody przeprowadzone w sprawie potwierdziły, że w ww. spornym okresie wnioskodawca świadczył pracę górniczą, która powinna być liczona przelicznikiem 1,5. Powyższe skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w pkt I wyroku.

Jednocześnie, mając na uwadze treść art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, zgodnie z którym Sąd orzekając o prawie do emerytury/jej wysokości, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznania tego prawa na etapie postępowania administracyjnego, Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu wysokości emerytury ubezpieczonego. Dopiero bowiem na etapie postępowania sądowego przeprowadzone dowody dały podstawę do dokonania ustaleń w zakresie charakteru pracy wnioskodawcy na kontrakcie w Iranie, których poczynienie na etapie postępowania przed organem rentowym – z uwagi na ograniczenia dowodowe – nie było możliwe. Powyższe znalazło swój wyraz w pkt III wyroku.

Na uwzględnienie nie zasługiwało natomiast żądanie wnioskodawcy zaliczenia mu do stażu ubezpieczeniowego okresu po powrocie z kontraktu do momentu faktycznego ponownego podjęcia pracy w zakładzie macierzystym, tj. okresu tzw. „urlopów pokontraktowych” trwających od dnia 8 marca 1987 do dnia 27 maja 1987 r. W tym czasie wnioskodawca korzystał z dni wolnych od pracy, które były częściowo dniami wolnymi za ponadnormatywny czas pracy na kontrakcie, częściowo dniami wolnymi za niewykorzystany za granicą urlop wypoczynkowy, za który wnioskodawcy wypłacono ekwiwalent, częściowo stanowiły dni wolne przeznaczone na podróż do kraju. W ocenie Sądu, mając na uwadze ugruntowane w tym zakresie stanowisko judykatury, żadne z ww. dni nie mogą zostać wliczone do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy. I tak, przykładowo w wyroku z dnia 11 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi (III AUa 525/12, Legalis nr 734927) stwierdził, że do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze wlicza się wyłącznie okres urlopu bezpłatnego na okres skierowania do pracy za granicą oraz okres niezdolności do pracy przypadający bezpośrednio po zakończeniu tego urlopu. Wyliczenie to ma charakter wyczerpujący i nie obejmuje przedłużonego urlopu bezpłatnego w związku z wypłatą ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za granicą. Z art. 12¹ rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (Dz.U. Nr 51, poz. 330 ze zm.) wynika bowiem, że w czasie przedłużonego urlopu bezpłatnego pracownik zachowuje tylko uprawnienia enumeratywnie wymienione w przepisie. Gdyby zaś wolą prawodawcy było potraktowanie przedłużonego urlopu bezpłatnego w sposób tożsamy z urlopem bezpłatnym uregulowanym w § 3 ust. 1 rozporządzenia, ograniczyłyby się do stwierdzenia, że okres ten wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależą uprawnienia pracownicze – § 3 ust. 4. Ponadto, okres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego pracownik nabył prawo w czasie pracy na tzw. budowie eksportowej, a za który po zakończeniu zatrudnienia za granicą wypłacono mu ekwiwalent pieniężny nie stanowi też ani okresu składkowego, ani nieskładkowego w rozumieniu art. 6 i 7 ustawy emerytalnej. Abstrahując bowiem od przepisów ww. rozporządzenia, okres ten nie został wymieniony jako okres składkowy czy też nieskładkowy zarówno w przepisach obowiązującej poprzednio ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, jak również w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Okres urlopu bezpłatnego nie stanowi ani okresu składkowego ani nieskładkowego, gdyż zgodnie z art. 174 § 2 Kodeksu pracy okres ten nie podlega wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, a tym samym nie rodzi konsekwencji w sferze ubezpieczeń społecznych. Takie samo stanowisko prezentują też inne sądy (por. np. wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie: z dnia 2 marca 2016 r., III AUa 1039/15 i z dnia 2 grudnia 2015 r., III AUa 712/15).

Tut. Sąd w pełni aprobuje ww. stanowisko judykatury i w zgodzie z tą linią orzecniczą uznał, że w rozpoznawanej sprawie postępowanie organu rentowego, który w zaskarżonej decyzji z dnia 9 listopada 2016 r. przeliczył emeryturę wnioskodawcy z wyłączeniem ze stażu pracy okresu wskazanych wyżej „urlopów pokontraktowych”, tj. okresu od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r., było prawidłowe. Organ rentowy miał zresztą do tego pełne umocowanie w prawie. Art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej daje mu bowiem prawo do zmiany wysokości świadczenia uprawnionego, jeśli po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej to świadczenie przedłożone zostaną nowe dowody lub ujawnią się okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na wysokość świadczenia. W rozpoznawanej sprawie zaś, w momencie przyznawania wnioskodawcy prawa do emerytury w 1988 r. organ rentowy nie dysponował żadną informacją na temat pracy wnioskodawcy na kontrakcie w Iranie oraz korzystania przez niego z dni wolnych od pracy po powrocie z kontraktu. Miał więc prawo, po uzyskaniu tych informacji w 2016 r., wszcząć postępowanie wyjaśniające z urzędu i z urzędu wydać decyzję zmieniającą wysokość świadczenia wnioskodawcy. I w zakresie, w jakim ze stażu pracy wnioskodawcy wyłączył okres „urlopów pokontraktowych” trwający od 8 marca 1987 r. do 27 maja 1987 r., decyzja z dnia 9 listopada 2016 r. jest słuszna. Odwołanie zaś ubezpieczonego w tym zakresie – jako nieznajdujące uzasadnionych podstaw – nie zasługiwało na uwzględnienie. Dlatego Sąd, w oparciu o art. 477⁽¹⁴⁾§ 1 k.p.c., odwołanie w tej części oddalił, o czym orzekł w pkt II wyroku.